KETUA PENGARAH PERANCANGAN BANDAR DAN DESA
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan
Aras 13, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
62675 PUTRAJAYA
MALAYSIA

Telefon : 603-8091 0000
Laman Web : www.planmalaysia.gov.my
E-mel : alias@planmalaysia.gov.my

Rujukan Kami: JPBD(IP)185/656/22 (22)

Pekeliling Ketua Pengarah
Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
Bilangan 7 Tahun 2023

GARIS PANDUAN PERANCANGAN TEMPAT PERKUBURAN ISLAM

TUJUAN

Pekeliling ini bertujuan untuk memaklumkan semua pihak berkepentingan dalam merancang dan menyedia kemudahan tempat perkuburan Islam yang terdiri daripada agensi Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) bagi menerima pakai Garis Panduan Perancangan (GPP) Tempat Perkuburan Islam.

LATAR BELAKANG

2. GPP Tempat Perkuburan Islam ini telah diluluskan di dalam Mesyuarat Jawatankuasa Perancangan dan Pembangunan (JPP) Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia) Bil. 3/2023 pada 19 Jun 2022. GPP Tanah Perkuburan Islam dan Lain-lain Agama buat pertama kalinya siap disediakan pada tahun 1997 dan disemak semula pada tahun 2011 dengan mengguna pakai nama GPP Tanah Perkuburan dan Krematorium (GP010-A).

3. GPP ini hendaklah dibaca bersama dengan peruntukan undang-undang dan garis panduan sedia ada yang disediakan oleh PLANMalaysia dan agensi-agensi lain yang berkaitan.

GARIS PANDUAN DAN PROSEDUR PERMOHONAN

4. GPP Tempat Perkuburan Islam merangkumi lima (5) garis panduan umum berkaitan:

i) perancangan tapak;
ii) kawalan lalu lintas;
iii) keperluan ruang;
iv) konsep tempat perkuburan Islam; dan
v) alternatif kaedah perkuburan semasa dan masa hadapan.

5. GPP ini juga memperincikan mengenai garis panduan khusus yang merangkumi penyediaan tempat perkuburan Islam mengikut tiga (3) hierarki petempatan iaitu:

i) kawasan kejiranan;
ii) pusat petempatan kecil; dan
iii) pusat petempatan utama.

6. Perincian kepada GPP Tempat Perkuburan Islam ini boleh dirujuk dan dimuat turun secara atas talian melalui: https://mytownnet.planmalaysia.gov.my/.

PEMATUHAN

7. Semua kementerian atau agensi peringkat Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri dan PBT boleh merujuk kepada GPP Tempat Perkuburan Islam semasa melibatkan perancangan bagi pembangunan perbandaran atau perumahan baharu di setiap kawasan PBT.

8. Justeru, edaran pekeliling ini adalah selaras dengan fungsi Ketua Pengarah Perancangan Bandar dan Desa seperti mana yang diperuntukkan di bawah subseksyen 2B (1), Akta 172 yang bertanggungjawab untuk menjalankan dan menyelaras penyelidikan berkaitan dengan aspek perancangan bandar dan desa serta menyiarkan laporan atau terbitan lain yang berhubung dengan perancangan bandar dan desa.

TARIKH KUAT KUASA

9. Pekeliling ini berkuat kuasa pada tarikh ia dikeluarkan.

PEMAKAIAN

10. Pekeliling ini dikeluarkan untuk penerimaan dan pemakaian kepada semua kementerian atau agensi peringkat Kerajaan Persekutuan, Kerajaan Negeri dan PBT serta berkuat kuasa pada tarikh Pekeliling ini ditandatangani oleh Ketua Pengarah Perancangan Bandar dan Desa.

PERTANYAAN

11. Sebarang pertanyaan dan penjelasan lanjut berhubung Pekeliling ini boleh dikemukakan kepada:

Ketua Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia),
Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan,
Blok F5, Kompleks F, Presint 1,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
62675 PUTRAJAYA.
(u.p.: Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan)
No. Telefon : 03-8091 0000
No. Faks : 03-8091 0455

PENUTUP

12. Pekeliling ini dipanjangkan kepada kementerian atau agensi yang berkaitan, semua Bahagian di Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia), PLANMalaysia Negeri dan PBT untuk perhatian serta tindakan sewajarnya.

Sekian.

"MALAYSIA MADANI"

"BERKHIDMAT UNTUK NEGARA"

Saya yang menjalankan amanah,

(TPr DR. ALIAS BIN RAMELI)

15 Disember 2023

s.k.
i. Ketua Setiausaha
Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan
ii. Timbalan Ketua Pengarah (Perancangan), PLANMalaysia
iii. Timbalan Ketua Pengarah (Pembangunan), PLANMalaysia
iv. Pengarah Bahagian Penyelidikan dan Pembangunan, PLANMalaysia
v. Pengarah Bahagian Korporat, PLANMalaysia

LS/NFA/HFA/Desktop:\Kerja UKP\Pekeliling\Pekeliling Ketua Pengarah Perancangan Bandar dan Desa Bilangan 7/2023.Docx

GARIS PANDUAN PERANCANGAN TEMPAT PERKUBURAN ISLAM boleh dimuat turun melalui QR *Code* berikut:

SCAN ME

SENARAI EDARAN

Agensi dan Kementerian

1. Ketua Pengarah
   Jabatan Kemajuan Islam Malaysia (JAKIM)
   Blok A dan B, Kompleks Islam Putrajaya,
   No 23, Jalan Tunku Abdul Rahman, Presint 3,
   62100 PUTRAJAYA.

2. Ketua Pengarah
   Jabatan Ketua Pengarah Tanah dan Galian Persekutuan
   Kementerian Sumber Asli dan Kelestarian Alam
   Aras 4, Podium 1, Wisma Sumber Asli
   No. 25, Persiaran Perdana, Presint 4
   62100 PUTRAJAYA

3. Ketua Pengarah
   Jabatan Kerajaan Tempatan
   Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan
   Aras 26-29, No. 51, Persiaran Perdana, Presint 4
   62100 PUTRAJAYA

4. Setiausaha Bahagian
   Bahagian Perhubungan Masyarakat
   Kementerian Perpaduan Negara
   Aras 5 - 10, Blok F9, Parcel F,
   Lebuh Perdana Timur, Presint 1,
   62000 PUTRAJAYA.

PLANMalaysia Ibu Pejabat

5. Pengarah
   Bahagian Rancangan Fizikal Negara
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
   Aras 8, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
   Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
   62675 PUTRAJAYA

6. Pengarah
   Pejabat Projek Zon Timur
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
   Tingkat 4, Wisma PERKESO
   Jalan Air Jernih, Peti Surat 155
   20538 KUALA TERENGGANU, TERENGGANU

7. Pengarah
   Pejabat Projek Zon Selatan
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
   Aras 7, Menara Persekutuan
   Jalan Persekutuan, Hang Tuah Jaya
   75450 MELAKA

8. Pengarah
   Pejabat Projek Zon Utara
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
   Aras 4, Wisma PERKESO
   Jalan Telok Wanjah
   05646 ALOR SETAR, KEDAH

9. Pengarah
   Pejabat Projek Zon Tengah
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
   Aras 4, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
   Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
   62675 PUTRAJAYA

10. Pengarah
    Bahagian Perundangan dan Kawal Selia Perancangan
    Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
    Aras 6, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
    Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
    62675 PUTRAJAYA

11. Pengarah
    Bahagian Maklumat Gunatanah Negara
    Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
    Aras 7, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
    Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
    62675 PUTRAJAYA

12. Pengarah
    Bahagian Perancangan Wilayah
    Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
    Aras 3, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
    Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
    62675 PUTRAJAYA

13. Pengarah
    Bahagian Khidmat Pengurusan
    Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
    Aras 11, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
    Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
    62675 PUTRAJAYA

14. Ketua Unit
    Unit Penyelarasan Projek
    Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
    Aras 12, Blok F5, Kompleks F, Presint 1
    Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan
    62675 PUTRAJAYA

PLANMalaysia Negeri

1. Pengarah
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Johor
   (PLANMalaysia Johor)
   Aras 1 & 2, Bangunan Dato' Mohammad Salleh Perang
   Kota Iskandar
   79100 ISKANDAR PUTERI, JOHOR

2. Pengarah
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Pulau Pinang
   (PLANMalaysia Pulau Pinang)
   Tingkat 57, Bangunan KOMTAR
   Penang Road,
   10646 PULAU PINANG

3. Pengarah
   Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Pahang
   (PLANMalaysia Pahang)
   Tingkat 4, Kompleks Tun Razak
   Bandar Indera Mahkota
   252000 KUANTAN, PAHANG

4. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Selangor
(PLANMalaysia Selangor)
Tingkat 15-18, Bangunan Darul Ehsan
No. 3, Jalan Indah, Seksyen 14
40646 SHAH ALAM, SELANGOR

5. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Perak
(PLANMalaysia Perak)
Tingkat 3 & 7, Bangunan Seri Perak
Jalan Panglima Bukit Gantang Wahab
30646 IPOH, PERAK

6. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Kedah
(PLANMalaysia Kedah)
Tingkat 10, Bangunan Sultan Abdul Halim Muazzam Shah
Jalan Badlishah
05646 ALOR SETAR, KEDAH

7. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Sembilan
(PLANMalaysia Negeri Sembilan)
Tingkat 3, Blok A, Wisma Negeri
70503 SEREMBAN, NEGERI SEMBILAN

8. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Terengganu
(PLANMalaysia Terengganu)
Tingkat 4, Wisma Darul Iman
Jalan Pejabat
20200 KUALA TERENGGANU, TERENGGANU

9. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Melaka
(PLANMalaysia Melaka)
Tingkat 5, Wisma Negeri
Ayer Keroh
75646 MELAKA

10. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Kelantan
(PLANMalaysia Kelantan)
Blok 4, Tingkat Bawah
Kota Darul Naim
15646 KOTA BHARU, KELANTAN

11. Pengarah
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa Negeri Perlis
(PLANMalaysia Perlis)
Tingkat 3, Blok A
Bangunan Dato' Mahmud Mat
01000 KANGAR, PERLIS

JABATAN WILAYAH PERSEKUTUAN

1. Ketua Pengarah
Jabatan Wilayah Persekutuan, Jabatan Perdana Menteri
Aras 7, Blok 2,
Menara Seri Wilayah, Presint 2
62100 PUTRAJAYA

PIHAK BERKUASA TEMPATAN (PBT)

PBT Negeri Johor

1. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Johor Bahru
Menara MBJB
No. 1, Jalan Lingkaran Dalam
Bukit Senyum
80300 JOHOR BAHRU, JOHOR

2. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Iskandar Puteri
Jalan Medini Sentral 9
Bandar Medini Iskandar
79250 ISKANDAR PUTERI, JOHOR

3. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Pasir Gudang
Aras 19, Menara Aqabah, Jalan Bandar
81700 PASIR GUDANG, JOHOR

4. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kulai
Jalan Pejabat Kerajaan
81000 KULAI, JOHOR

5. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Muar
Karung Berkunci No 516
84009 MUAR, JOHOR

6. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kluang
Jalan Pejabat Kerajaan
86000 KLUANG, JOHOR

7. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Batu Pahat
Jalan Pejabat
83000 BATU PAHAT, JOHOR

8. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Segamat
No 1, Jalan Abdullah
85000 SEGAMAT, JOHOR

9. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Pontian
Jalan Alsagoff
82000 PONTIAN, JOHOR

10. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Pengerang
No. 7, Jalan Kempas 1
Taman Desaru Utama
81930 BANDAR PENAWAR, JOHOR

11. Yang Dipertua
Majlis Daerah Kota Tinggi
Jalan Padang
81900 KOTA TINGGI, JOHOR

12. Yang Dipertua
Majlis Daerah Labis
85300 LABIS, SEGAMAT JOHOR

13. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Mersing
    No. 1, Jalan Tun Dr. Ismail
    86800 MERSING, JOHOR

14. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Tangkak
    Pejabat Besar Majlis Daerah Tangkak
    84900 TANGKAK, JOHOR

15. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Simpang Renggam
    Jalan Persiaran Muafakat
    86200 SIMPANG RENGGAM, JOHOR

16. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Yong Peng
    KM 1, Jalan Labis
    83700 YONG PENG, JOHOR

PBT Negeri Melaka

17. Datuk Bandar
    Majlis Bandaraya Melaka Bersejarah
    Bangunan Graha Makmor
    No 1, Lebuh Ayer Keroh
    75450 MELAKA

18. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Alor Gajah
    Jalan Dato' Dol Said
    78000 ALOR GAJAH, MELAKA

19. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Hang Tuah Jaya
    SF-01, Aras 2, Kompleks Melaka Mall
    Jalan Tun Abdul Razak - Lebuh Ayer Keroh
    75450 AYER KEROH, MELAKA

20. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Jasin
    Vista Alamanda
    77000 JASIN, MELAKA

PBT Negeri Sembilan

21. Datuk Bandar
    Majlis Bandaraya Seremban
    Wisma MBS, Persiaran Forest Heights 1
    Jalan Seremban - Tampin
    70450 SEREMBAN, NEGERI SEMBILAN

22. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Port Dickson
    KM1, Jalan Pantai
    71009 PORT DICKSON, NEGERI SEMBILAN

23. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Jempol
    72120 BANDAR SERI JEMPOL, NEGERI SEMBILAN

24. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Jelebu
    Wisma MDJ, Jalan Simpang Pertang
    71600 KUALA KLAWANG, JELEBU
    NEGERI SEMBILAN

25. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Rembau
    Jalan Dato Lela Maharaja
    71309 REMBAU, NEGERI SEMBILAN

26. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Tampin
    73000 TAMPIN, NEGERI SEMBILAN

27. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Kuala Pilah
    72009 KUALA PILAH, NEGERI SEMBILAN

PBT Wilayah Persekutuan

28. Datuk Bandar
    Dewan Bandaraya Kuala Lumpur
    Menara DBKL 1, Jalan Raja Laut
    50350 KUALA LUMPUR

29. Presiden
Perbadanan Putrajaya
Kompleks Perbadanan Putrajaya
24, Persiaran Perdana Presint 3
62675 PUTRAJAYA

30. Ketua Pegawai Eksekutif
Perbadanan Labuan
Wisma Perbadanan Labuan
Peti Surat 81245
87022 WILAYAH PERSEKUTUAN LABUAN, LABUAN

PBT Negeri Selangor

31. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Shah Alam
Wisma MBSA, Persiaran Perbandaran
40000 SHAH ALAM, SELANGOR

32. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Petaling Jaya
Jalan Yong Shook Lin
46675 PETALING JAYA, SELANGOR

33. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Subang Jaya
Persiaran Perpaduan, USJ 5
47610 SUBANG JAYA, SELANGOR

34. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Ampang Jaya
Menara MPAJ
Jalan Pandan Utama, Pandan Indah
55100 KUALA LUMPUR

35. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Sepang
Persiaran Semarak Api, Cyber 1
63200 CYBERJAYA, SELANGOR

36. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Selayang
Menara MPS Persiaran 3
Bandar Baru Selayang
68100 BATU CAVES, SELANGOR

37. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kajang
Menara MPKj Jalan Cempaka Putih
Off Jalan Semenyih
43000 KAJANG, SELANGOR

38. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Klang
Bangunan Sultan Alam Shah
Jalan Perbandaran
41675 KLANG, SELANGOR

39. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kuala Langat
Persiaran Majlis
Jalan Sultan Alam Shah
42700 BANTING, SELANGOR

40. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Hulu Selangor
Jalan Bukit Kerajaan
44000 KUALA KUBU BHARU, SELANGOR

41. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kuala Selangor
Jalan Majlis
45000 KUALA SELANGOR, SELANGOR

42. Yang Dipertua
Majlis Daerah Sabak Bernam
45300 SUNGAI BESAR, SELANGOR

PBT Negeri Perak

43. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Ipoh
Jalan Sultan Abdul Jalil
GREENTOWN, 30450 IPOH, PERAK

44. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Manjung
Jalan Pinang Raja
32040 SERI MANJUNG, PERAK

45. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kuala Kangsar
Wisma MPKK, Jalan Taiping
33000 KUALA KANGSAR, PERAK

46. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Teluk Intan
Jalan Speedy
36000 TELUK INTAN, PERAK

47. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Taiping
Wisma Perbandaran Taiping
34000 TAIPING, PERAK

48. Yang Dipertua
Majlis Daerah Kampar
Kompleks Pentadbiran MD Kampar
Jalan Iskandar
31900 KAMPAR, PERAK

49. Yang Dipertua
Majlis Daerah Gerik
Jalan Haji Meor Yahaya
33300 GERIK, PERAK

50. Yang Dipertua
Majlis Daerah Kerian
No. 1, Wisma MDK, Jalan Padang
34200 PARIT BUNTAR, PERAK

51. Yang Dipertua
Majlis Daerah Batu Gajah
Jalan Haji Abdul Wahab
31000 BATU GAJAH, PERAK

52. Yang Dipertua
Majlis Daerah Pengkalan Hulu
Jalan Pejabat
33100 PENGKALAN HULU, PERAK

53. Yang Dipertua
Majlis Daerah Lenggong
Jalan Alang Iskandar
33400 LENGGONG, PERAK

54. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Perak Tengah
    Kompleks MDPT
    Seri Iskandar
    32610 BANDAR SERI ISKANDAR, PERAK

55. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Selama
    34100 SELAMA, PERAK

56. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Tanjong Malim
    Peti Surat 59
    Bandar Behrang 2020
    35900 TANJONG MALIM, PERAK

57. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Tapah
    Jalan Stesyen
    35000 TAPAH, PERAK

PBT Negeri Pahang

58. Datuk Bandar
    Majlis Bandaraya Kuantan
    Kompleks Bandaraya Kuantan
    Jalan Tanah Putih
    25100 KUANTAN, PAHANG

59. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Bentong
    Jalan Ketari
    28700 BENTONG, PAHANG

60. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Cameron Highlands
    No.1, Jalan Majlis
    39000 Tanah Rata
    CAMERON HIGHLANDS, PAHANG

61. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Maran
    26500 MARAN, PAHANG

62. Yang Di Pertua
    Majlis Perbandaran Pekan
    Jalan Mahkota
    26600 PEKAN BANDAR DIRAJA, PAHANG

63. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Rompin
    26800 KUALA ROMPIN, PAHANG

64. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Bera
    28200 BANDAR BERA, PAHANG

65. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Temerloh
    Kompleks Pejabat Plaza Temerloh
    Jalan Ahmad Shah
    28000 TEMERLOH, PAHANG

66. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Jerantut
    27000 JERANTUT, PAHANG

67. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Lipis
    Kompleks Pejabat Kerajaan
    27200 KUALA LIPIS, PAHANG

68. Yang Dipertua
    Majlis Daerah Raub
    27600 RAUB, PAHANG

PBT Negeri Terengganu

69. Datuk Bandar
    Majlis Bandaraya Kuala Terengganu
    Tingkat 4 – 8, Menara Permint
    Jalan Sultan Ismail
    20200 KUALA TERENGGANU, TERENGGANU

70. Yang Dipertua
    Majlis Perbandaran Kemaman
    Jalan Air Putih
    24000 KEMAMAN, TERENGGANU

71. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Dungun
Jalan Yahaya Ahmad
23000 DUNGUN, TERENGGANU

72. Yang Dipertua
Majlis Daerah Besut
22200 BESUT, TERENGGANU

73. Yang Dipertua
Majlis Daerah Hulu Terengganu
21700 KUALA BERANG, TERENGGANU

74. Yang Dipertua
Majlis Daerah Marang
21600 MARANG, TERENGGANU

75. Yang Dipertua
Majlis Daerah Setiu
Wisma MDS
22100 BANDAR PERMAISURI
SETIU, TERENGGANU

PBT Negeri Kelantan

76. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kota Bharu Bandar Raya Islam
Jalan Hospital
15000 KOTA BHARU, KELANTAN

77. Yang Dipertua
Majlis Daerah Bachok
Bandar Pelancongan Islam
16300 BACHOK, KELANTAN

78. Yang Dipertua
Majlis Daerah Gua Musang
Jalan Hospital
18300 GUA MUSANG, KELANTAN

79. Yang Dipertua
Majlis Daerah Ketereh
16450 KETEREH, KELANTAN

80. Yang Dipertua
Majlis Daerah Machang
Pejabat Majlis Daerah Machang
Tingkat 1 & 2 Bangunan Aked MDM
Jalan Dato' Hashim
18500 MACHANG, KELANTAN

81. Yang Dipertua
Majlis Daerah Dabong
18200 DABONG, KELANTAN

82. Yang Dipertua
Majlis Daerah Kuala Krai
JKR 60, Jalan Sultan Yahya Petra
18000 KUALA KRAI, KELANTAN

83. Yang Dipertua
Majlis Daerah Pasir Mas
Kompleks Apam Putra
Bandar Bharu Pasir Mas
17070 PASIR MAS, KELANTAN

84. Yang Dipertua
Majlis Daerah Pasir Puteh
16800 PASIR PUTEH, KELANTAN

85. Yang Dipertua
Majlis Daerah Tanah Merah
17500 TANAH MERAH, KELANTAN

86. Yang Dipertua
Majlis Daerah Tumpat
Jalan Tanjung Kuala
16200 TUMPAT, KELANTAN

87. Yang Dipertua
Majlis Daerah Jeli
17600 JELI, KELANTAN

PBT Negeri Kedah

88. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Alor Setar
Jalan Kolam Air
05200 ALOR SETAR, KEDAH

89. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kulim
No. 1, Lebuh Bandar 2, Bandar Putra
09000 KULIM, KEDAH

90. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Langkawi
Bandaraya Pelancongan
07000, KUAH, LANGKAWI, KEDAH

91. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Sungai Petani
Menara MPSPK, Jalan Patani
08000 SUNGAI PETANI, KEDAH

92. Yang Dipertua
Majlis Daerah Baling
24, Jalan Badlishah
09100 BALING, KEDAH

93. Yang Dipertua
Majlis Daerah Bandar Baharu
09800 SERDANG, KEDAH

94. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kubang Pasu
Kompleks Pentadbiran Daerah Kubang Pasu
06000 JITRA, KEDAH

95. Yang Dipertua
Majlis Daerah Padang Terap
06300 KUALA NERANG, KEDAH

96. Yang Dipertua
Majlis Daerah Pendang
253, Jalan Pendang – Tanah Merah
06700 PENDANG, KEDAH

97. Yang Dipertua
Majlis Daerah Sik
08200 SIK, KEDAH

98. Yang Dipertua
Majlis Daerah Yan
Pejabat Majlis Daerah Yan
06900 YAN, KEDAH

PBT Negeri Pulau Pinang

99. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Pulau Pinang
Paras 17, KOMTAR
Jalan Penang
10675, PULAU PINANG

100. Datuk Bandar
Majlis Bandaraya Seberang Perai
Menara Bandaraya
Jalan Perda Utama, Bandar Perda
14000 BUKIT MERTAJAM, PULAU PINANG

PBT Negeri Perlis

101. Yang Dipertua
Majlis Perbandaran Kangar
192, Persiaran Jubli Emas
01000 KANGAR, PERLIS

KEMENTERIAN PEMBANGUNAN
KERAJAAN TEMPATAN

GARIS PANDUAN PERANCANGAN TEMPAT PERKUBURAN ISLAM

PLANMalaysia
Perancangan Melangkaui Kelaziman
Planning : Beyond Conventional

Jabatan Perancangan Bandar dan Desa
Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan

© Hakcipta

Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)

Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan

Hakcipta Terpelihara

Mana-mana bahagian dalam garis panduan perancangan ini tidak boleh diterbitkan semula, disimpan dalam cara yang boleh dipergunakan lagi, ataupun dipindahkan dalam sebarang bentuk, sama ada dengan cara elektronik, gambar rakaman dan sebagainya tanpa terlebih dahulu mendapat kebenaran bertulis daripada penerbit.

Diterbitkan oleh:

Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)

Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan,

Blok F5, Kompleks F, Presint 1,

Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,

62675 PUTRAJAYA, MALAYSIA

03-8091 0000

www.planmalaysia.gov.my

Garis Panduan Perancangan
TEMPAT PERKUBURAN ISLAM

Pemberitahuan

Garis panduan ini telah diluluskan oleh Jawatankuasa Perancangan dan Pembangunan (JPP) PLANMalaysia Bil. 3/2023 pada 19 Jun 2023.

Garis Panduan Perancangan Tempat Perkuburan Islam ini akan menggantikan Garis Panduan Perancangan Tanah Perkuburan dan Krematorium (GP010-A) yang diterbitkan pada tahun 2011. Pelaksanaan dan penguatkuasaan kepada garis panduan ini perlu selaras dengan rancangan pemajuan yang sedang berkuatkuasa di sesuatu kawasan Pihak Berkuasa Tempatan.

Garis Panduan ini hendaklah dibaca bersama dengan rancangan pemajuan yang sedang berkuat kuasa serta mana-mana peruntukan/garis panduan yang ditetapkan oleh agensi Kerajaan Persekutuan, Pihak Berkuasa Negeri dan Pihak Berkuasa Tempatan.

ISI KANDUNGAN

1.0 PENDAHULUAN 1

1.1 Tujuan Garis Panduan 1

1.2 Latar Belakang Garis Panduan 1

1.3 Dasar dan Perundangan Kawasan Perkuburan 2

1.4 Skop Garis Panduan 3

1.5 Definisi Tempat Perkuburan 3

2.0 PRINSIP-PRINSIP PERANCANGAN 4

3.0 GARIS PANDUAN UMUM (GPU) 5

GPU 3.1 Perancangan Tapak 5

GPU 3.2 Kawalan Lalu Lintas 8

GPU 3.3 Keperluan Ruang 9

GPU 3.4 Konsep Tempat Perkuburan Islam 11

GPU 3.5 Alternatif Kaedah Perkuburan Semasa dan Masa Hadapan 13

4.0 GARIS PANDUAN KHUSUS (GPK) 17

GPK 4.1 Garis Panduan Tempat Perkuburan Islam 17

5.0 MEKANISMA PERANCANGAN 21

6.0 PENUTUP 23

7.0 LAMPIRAN 24

SENARAI JADUAL

Jadual 1 : Jadual Saiz Ideal Tempat Perkuburan Bagi Sebuah Perbandaran 9

Jadual 2: Jadual Saiz Ideal Tempat Perkuburan Islam Bagi Sebuah Perbandaran 17

GLOSARI

PBN	- Pihak Berkuasa Negeri
PBT	- Pihak Berkuasa Tempatan
PBPT	- Pihak Berkuasa Perancang Tempatan
PTP	- Pesuruhjaya Tanah Persekutuan
PTG	- Pejabat Tanah Galian
PTD	- Pejabat Tanah dan Daerah
LCP	- Laporan Cadangan Pemajuan
KM	- Kebenaran Merancang
OSC	- *One Stop Center* (Pusat Setempat)
Akta 171	- Akta Kerajaan Tempatan 1976
Akta 172	- Akta Perancangan Bandar dan Desa 1976
GPP	- Garis Panduan Perancangan
PLANMalaysia	- Jabatan Perancangan Bandar dan Desa
RIBI	- Rumah Ibadat Bukan Islam
JK RIBI	- Jawatankuasa Rumah Ibadat Bukan Islam
OKU	- Orang Kurang Upaya
CPTED	- *Crime Prevention Through Environmental Design*
CCTV	- *Closed-Circuit Television*
TLK	- Tempat Letak Kenderaan
CCC	- Perakuan Siap dan Pematuhan

1

PENDAHULUAN

1.1 Tujuan Garis Panduan

1.2 Latar Belakang Garis Panduan

1.3 Dasar dan Perundangan Tempat Perkuburan

1.4 Skop Garis Panduan

1.5 Definisi Tempat Perkuburan

1.0 PENDAHULUAN

1.1 Tujuan Garis Panduan

Tujuan Garis Panduan Perancangan (GPP) Tempat Perkuburan Islam disediakan adalah untuk:

- Menambahbaik GPP sedia ada dengan mengambil kira keperluan semasa masyarakat dan pembangunan akan datang;
- Memberi panduan kepada Pihak Berkuasa Negeri (PBN), Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan agensi-agensi teknikal yang berkaitan dengan penyediaan tempat perkuburan Islam dalam rancangan pemajuan dan permohonan kelulusan Kebenaran Merancang; dan
- Menjadi sumber rujukan utama bagi penyediaan tempat perkuburan Islam di kawasan pembangunan padat dengan penerapan amalan terbaik dan kaedah pembangunan yang selamat dan inklusif.

1.2 Latar Belakang Garis Panduan

Tempat perkuburan adalah salah satu kemudahan asas yang penting dan perlu diambil kira penyediaanya seperti kemudahan masyarakat yang lain. Peningkatan penduduk yang tinggi dan trend perbandaran yang semakin pesat menyebabkan keperluan tempat perkuburan juga semakin meningkat. Rebakan pembangunan dan aktiviti perbandaran menyebabkan kekangan tanah bagi kegunaan tempat perkuburan.

Kajian pertama bagi GPP Tanah Perkuburan Islam dan Lain-Lain Agama pernah dijalankan pada tahun 1997 manakala semakan semula GPP pula telah dijalankan pada tahun 2011 dengan mengguna pakai nama GPP Tanah Perkuburan dan Krematorium (GP010-A).

Oleh itu, Garis Panduan Perancangan Tempat Perkuburan Islam adalah bertujuan untuk menggariskan alternatif perancangan tempat perkuburan Islam bagi menangani isu-isu semasa.

Tahun 1997

Garis Panduan Perancangan Tanah Perkuburan Islam dan Lain-lain Agama

Tahun 2011

Garis Panduan Perancangan Tanah Perkuburan dan Krematorium (GP010-A)

Tahun 2023

Garis Panduan Perancangan Tempat Perkuburan Islam

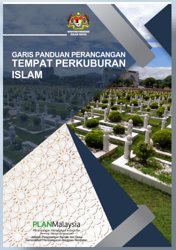

1.3 Dasar dan Perundangan Perancangan Tempat Perkuburan

Dasar dan Perundangan Perancangan Tempat Perkuburan

Akta Perancangan Bandar dan Desa, 1976 (Akta 172)

- Kemudahan tempat perkuburan Islam hendaklah diambil kira dalam penyediaan rancangan pemajuan (Rancangan Struktur dan Rancangan Tempatan) dan semasa kelulusan pecah sempadan serta kelulusan pelan susunatur. Di dalam permohonan di bawah Seksyen 21A, Akta Perancangan Bandar dan Desa, 1976 (Akta 172), Laporan Cadangan Pemajuan (LCP) hendaklah disediakan dengan mengambil kira kepentingan awam.
- Berdasarkan akta ini maka dasar perlaksanaan bagi tempat perkuburan adalah seperti berikut :
  - i. Setiap rancangan pemajuan atau projek pembangunan perlu memperuntukkan keperluan tempat perkuburan Islam dan kemudahan lain, merezab dan mewartakan dengan menggunakan kaedah yang sesuai berasaskan piawaian perancangan;
  - ii. Tempat perkuburan baharu perlu dirancang dengan lokasi dan akses yang sesuai.

Akta Kerajaan Tempatan 1976 (Akta 171)

- Akta Kerajaan Tempatan, 1976 (Akta 171) di bawah Bahagian XI, di antaranya telah memperuntukkan:
  - i. Pihak Berkuasa Tempatan boleh mengadakan tempat yang sesuai dalam atau di luar kawasan Pihak Berkuasa Tempatan itu untuk digunakan sebagai tempat perkuburan dan hendaklah membuat peruntukkan yang wajar bagi tujuan penyelenggaraan;
  - ii. Kuasa Pihak Berkuasa Tempatan boleh memerintahkan supaya tempat perkuburan atau mana-mana bahagiannya itu ditutup bagi keadaan perkuburan yang boleh mendatangkan bahaya kepada kesihatan orang yang tinggal di kawasan sekitarnya.

1.4 Skop Garis Panduan

Garis panduan perancangan ini memperincikan aspek-aspek berkaitan dengan prinsip perancangan, garis panduan umum dan garis panduan khusus bagi tempat perkuburan Islam, tempat perkuburan bertingkat dan penggunaan semula tempat perkuburan serta mekanisme pembangunan bagi menambah baik proses perancangan penyediaan tempat perkuburan Islam. Perancangan komponen ini mengikut saiz tadahan penduduk di samping mengekalkan keharmonian guna tanah kawasan persekitaran.

Antara aspek penting yang terkandung dalam garis panduan ini adalah seperti berikut;

i. Pengukuhan perancangan dan pengurusan bagi penyediaan tempat perkuburan Islam;

ii. Penambahbaikan konsep perkuburan yang mesra alam; dan

iii. Panduan dan kawalan terhadap perancangan tapak tanah.

1.5 Definisi Tempat Perkuburan

Tempat perkuburan merujuk kepada tempat di mana jasad manusia ditanam.

Tempat Perkuburan Islam

Tanah Perkuburan Raudahtul Sakinah, Kuala Lumpur

- Tempat perkuburan Islam ialah tempat untuk mengebumikan orang-orang Islam yang meninggal dunia ke dalam tanah. Ia juga dikenali sebagai Pusara.

Penggunaan Semula Tempat Perkuburan Lama

- Penggunaan semula tempat perkuburan merupakan inisiatif bagi mengoptimumkan penggunaan tanah pada masa akan datang;
- Kaedah ini digunakan berdasarkan beberapa keperluan terdesak serta bergantung kepada tempoh masa tempat perkuburan tersebut. Tapak perkuburan lama akan digali semula untuk kegunaan tapak perkuburan baru.

Tempat Perkuburan Bertingkat

Tanah Perkuburan Jamiul Badawi, Pulau Pinang

- Tempat perkuburan bertingkat ialah alternatif pengebumian yang diamalkan oleh orang Islam di mana tempat perkuburan sedia ada yang sudah padat ruang pengebumian dan di timbun tanah di atas tempat perkuburan berkenaan secara berperingkat

2

PRINSIP – PRINSIP PERANCANGAN

2.0
PRINSIP – PRINSIP PERANCANGAN

Terdapat lapan prinsip-prinsip perancangan yang digunapakai di dalam Garis Panduan Perancangan ini.

Mencukupi dan Sesuai
Perancangan dan pembangunan tempat perkuburan yang mencukupi dan sesuai dengan tuntutan agama, adat resam serta menyediakan aktiviti yang selaras dengan keperluan penduduk.

Kemudahsampaian
Perancangannya hendaklah dilengkapkan dengan rangkaian jalan yang membolehkan kemudahsampaian.

Keselamatan
Merancang peletakan tempat perkuburan yang bersesuaian dan selamat. Ia tidak membawa sebarang pencemaran kepada penduduk yang berada di kawasan berhampiran.

Harmoni
Memastikan persekitaran tempat perkuburan mewujudkan suasana harmoni dengan alam sekitar dan ekologi. Mempraktikkan 'Amalan Hijau' bagi menjamin persekitaran yang lestari, bersih dan selamat seperti penggunaan tenaga lebih cekap. Pengindahan landskap yang menarik untuk mewujudkan suasana yang tenang dan indah.

Bersih dan Indah
Memastikan tempat perkuburan sentiasa berada dalam keadaan bersih, indah, teratur serta lengkap dengan kemudahan sokongan seperti tempat letak kereta, tempat istirahat atau tempat menunggu.

Sistematik
Merancang keperluan tempat perkuburan yang mengambil kira keperluan jangka masa pendek dan panjang supaya lebih teratur dan mampan.

Toleransi
Mewujudkan kemudahan infrastruktur dan rangkaian pejalan kaki yang berciri '*hassle-free*' dan '*barrier-free*' untuk memudahkan pergerakan kanak-kanak, orang kurang upaya dan warga emas.

3

GARIS PANDUAN UMUM (GPU)

GPU 3.1 Perancangan Tapak
GPU 3.2 Kawalan Lalu Lintas
GPU 3.3 Keperluan Ruang
GPU 3.4 Konsep Tempat Perkuburan Islam
GPU 3.5 Alternatif Kaedah Perkuburan Semasa dan Masa Hadapan

3.0
GARIS PANDUAN UMUM (GPU)

GPU 3.1 Perancangan Tapak

i. Peletakan Lokasi

- Perletakan tempat perkuburan Islam digalakkan berhampiran dengan masjid untuk memudahkan pengurusan jenazah;
- Jarak di antara tempat perkuburan dengan kediaman hendaklah tidak melebihi 45 minit masa perjalanan atau 45 km jarak perjalanan atau mana yang kurang;
- Tapak-tapak baharu untuk tempat perkuburan sesuai jika ditempatkan di pinggir-pinggir kawasan pembangunan dan berhampiran dengan rumah ibadat;
- Tempat perkuburan baru Islam **tidak digalakkan** diletak di dalam:

  a. Kawasan perdagangan, pentadbiran atau pusat bandar.

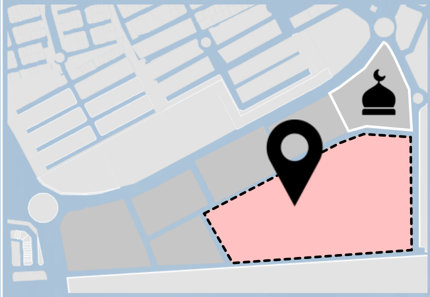

Perletakan tanah perkuburan Islam digalakkan berhampiran dengan Masjid

ii. Menghadap Kiblat

- Jenazah diwajibkan mengadap ke Kiblat atau kaabah (arah kedudukan Kiblat ialah 292° 30'). Bagi tujuan ini, tanah yang rata adalah paling sesuai.

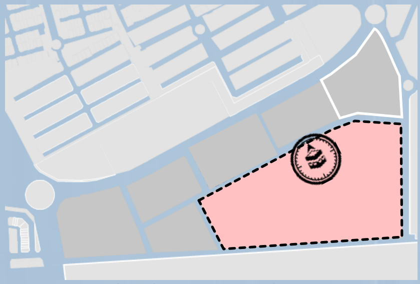

Mengambil kira arah kiblat dalam perancangan tapak kubur.

iii. Kesihatan Umum

- Tempat perkuburan hendaklah diletakkan pada jarak berikut untuk mengelakkan pengaliran air dari kawasan perkuburan ke tempat-tempat tersebut dan menjejaskan kualiti air:

  a. Sekurang-kurangnya 250m dari kawasan punca air;

  b. Sekurang-kurangnya 50m dari saliran sungai, tasik, tanah lembap dan pantai; dan

  c. Sekurang-kurangnya 10m dari sistem perparitan sedia ada termasuk perparitan pengairan kawasan pertanian.

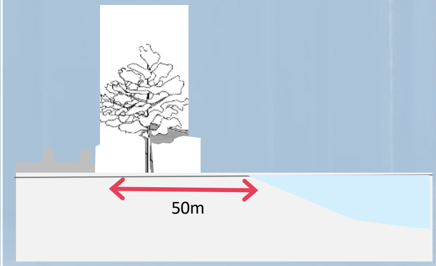

Mengambil kira jarak sumber/ punca air berhampiran.

iv. Topografi dan Struktur Tanah

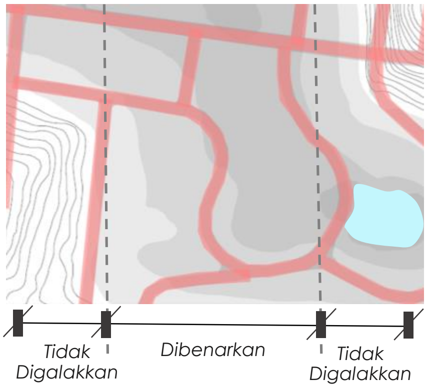

- Jenis tanah yang paling sesuai bagi tempat perkuburan ialah:
  a. Tanah terbuka jenis poros yang mempunyai laluan air dan udara yang mudah dari semua arah bagi membantu proses pereputan mayat;
  b. Sekurang-kurangnya pada paras 2 meter dari paras banjir bagi setiap pusingan 100 tahun; dan
  c. Paras air di dalam tanah harus melebihi 2 meter di bawah permukaan bumi.
- Tempat perkuburan **tidak dibenarkan** dibangunkan di kawasan berikut:
  a. Kawasan yang mudah banjir atau runtuh;
  b. Kawasan yang kerap diancam hakisan seperti sungai dan laut;
  c. Tanah berkecerunan melebihi 35 darjah dan tanah berketinggian melebihi 300m dari aras laut;
  d. Tanah paya, tanah liat dan tanah jenis berbatu; dan
  e. Kawasan bekas lombong kerana tanah ini adalah jenis tanah yang mudah mendap dan mengandungi paras air yang tinggi.

v. Keperluan *Universal Design*

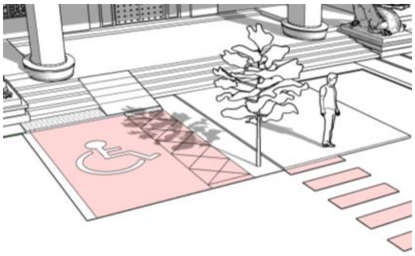

Menyediakan tempat letak kenderaan OKU dengan ciri-ciri elemen yang disarankan.

- Susun atur tapak hendaklah disediakan dengan memberi pertimbangan sepenuhnya kepada *universal design* supaya boleh diakses secara bebas halangan *(barrier-free)* dan selamat untuk semua golongan pengguna termasuk warga emas, kanak-kanak, wanita mengandung dan orang kurang upaya (OKU).
- Antara ciri-ciri elemen yang disarankan seperti:
  a. Kemudahan *ramp* dilengkapi susur tangan;
  b. Tandas OKU yang mempunyai kemudahan rel pemegang, pintu gelongsor, penggera keselamatan dan keperluan lain berciri spesifikasi OKU; dan
  c. Tanda-tanda laluan yang berasaskan kepekaan dan kemudahan OKU yang lain.
- Penyediaan kemudahan ini hendaklah dirujuk bersama Garis Panduan Perancangan Reka bentuk Sejagat (*Universal Design*) 2011, (GP015-A).

vi. Keselamatan

- Aspek keselamatan perlu diberi perhatian dengan penerapan elemen fizikal reka kawasan perkuburan yang mampu mencegah kejadian jenayah;
- Antara ciri-ciri elemen yang disarankan dalam bangunan adalah:
  a. Pencahayaan yang baik bagi meningkatkan pengawasan semula jadi;
  b. Peralatan pencegah kebakaran dan alat pemadam api perlu disediakan kelulusan pihak Jabatan Penyelamat Bomba Malaysia;
  c. Penyediaan sistem kawalan keselamatan bersepadu (CCTV).
- Penyediaan kemudahan ini hendaklah dirujuk bersama Panduan Pelaksanaan Pencegahan Jenayah Melalui Reka Bentuk Persekitaran (CPTED) 2011.

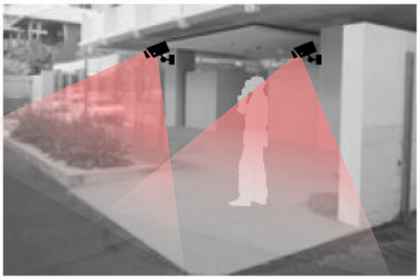

Pencahayaan yang baik.

vii. Papan Maklumat dan Tanda Arah

- Papan maklumat dan tanda arah hendaklah diletakkan di tempat pintu masuk utama dan di lokasi yang strategik bagi memberi pergerakan di dalam dan luar dengan selamat;
- Penyediaan maklumat yang menjelaskan kedudukan ruang, susun atur, fungsi ruang serta tatacara penggunaan kemudahan digalakkan.

Papan maklumat yang jelas.

viii. Pelaksanaan Elemen Hijau

- Pelaksanaan elemen hijau digalakkan dalam rancangan reka bentuk bangunan bagi memastikan pengurusan tenaga yang lebih cekap seperti penggunaan solar panel dan lampu solar;
- Reka bentuk bangunan hendaklah mewujudkan keselesaan dalam bangunan seperti:
  a. Meninggikan siling bangunan, menyediakan ruang pengudaraan *(air-well)* dan halaman bagi menggalakkan pengudaraan semula jadi;
  b. Menggalakkan pencahayaan melalui cahaya matahari dengan reka bentuk dinding menggunakan cermin atau *ventilation blocks* pada dinding bangunan;
  c. Menanam tumbuh-tumbuhan pada permukaan mendatar dan menegak adalah digalakkan untuk mengurangkan kesan haba dan meningkatkan penyerapan karbon dioksida.

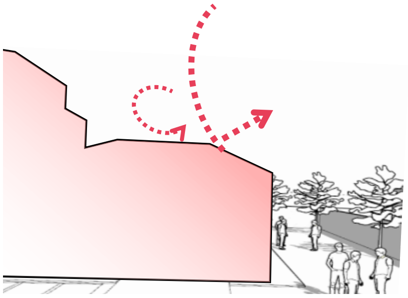

Pelaksanaan elemen hijau bagi bangunan pentadbiran.

GPU 3.2 Kawalan Lalu Lintas

i. Sirkurlasi dan Jalan Keluar Masuk

- Tempat perkuburan perlulah menyediakan sekurang-kurangnya satu jalan keluar masuk utama yang menghubungkan sistem jalan luaran dengan jalan dalaman.
- Akses tempat perkuburan hendaklah mampu menampung isi padu lalu lintas tanpa menimbulkan kacau ganggu dan kesesakan.
- Alternatif jalan keluar masuk juga digalakkan bagi mengurangkan kesesakan semasa hari perayaan.

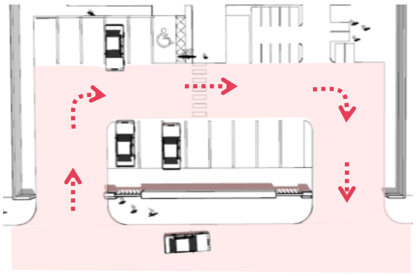

Sikurlasi jalan yang jelas.

ii. Tempat Letak Kenderaan

- Tempat perkuburan perlu dilengkapi dengan tempat letak kenderaan yang mencukupi dan disediakan mengikut piawaian yang ditetapkan di dalam Garis Panduan Perancangan Tempat Letak Kenderaan 2018,(GP011-A);
- Penyediaan tempat letak kenderaan digalakkan secara *offstreet parking* bagi mengurangkan gangguan kesesakan lalu lintas;
- Peletakan tempat letak kenderaan Orang Kurang Upaya (OKU) hendaklah strategik dengan mengambil kira aksesibiliti ke pintu keluar atau masuk bangunan tersebut. Saiz minimum tempat letak kereta OKU sudut tepat adalah (3.6m x 6.6m).

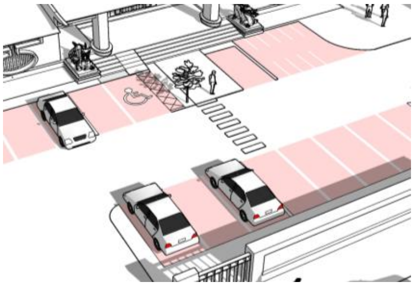

Penyediaan tempat letak kenderaan yang mencukupi.

GPU 3.3 Keperluan Ruang

i. Tadahan Penduduk Tempat Perkuburan

- Keperluan keluasan tempat perkuburan hendaklah berasaskan kepada pecahan komposisi penganut Islam dan kadar kematian di kawasan setempat.
- Kaedah pengiraan bagi tadahan penduduk untuk keperluan tempat perkuburan adalah seperti berikut:

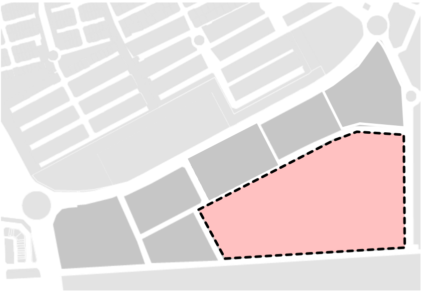

PBN boleh menetapkan dasar bagi nisbah keperluan keluasan tempat perkuburan di negeri atau Pihak Berkuasa Tempatan masing-masing berdasarkan kesesuaian lokasi setempat seperti kadar kematian yang berlainan di antara kawasan.

Ct = Pt x Mr x Sz x Rg

Ct = Tempat perkuburan pada tahun *t*
Pt = Jumlah Penganut unjuran
Mr = Kadar kematian
Sz = Purata saiz lot kubur*
Rg = **Tempoh masa** kubur digunakan semula

* *Purata keluasan untuk satu lot kubur dianggarkan* 8.36mp *termasuk kemudahan sokongan dan landskap.*

Contoh pengiraan:
Keluasan kawasan yang diperlukan untuk perkuburan Islam bagi setiap 1,000 penduduk adalah

C_t = 1000 x 5/1000 x 8.36 x30
= 1254mp
= 0.3 ekar bagi setiap 1,000 penduduk atau 3.0 ekar bagi setiap 10,000 penduduk

- Pecahan tempat perkuburan Islam dan lain-lain agama adalah berdasarkan jadual saiz ideal perbandaran yang dicadangkan seperti berikut:

Jadual 1: Jadual Saiz Ideal Tempat Perkuburan Bagi Sebuah Perbandaran

Hierarki Petempatan	Penduduk Keseluruhan	Keluasan yang perlu disediakan	Tanah Perkuburan Islam (60%)	Tanah Perkuburan Lain-Lain Agama (40%)
Pusat Petempatan Utama	30,001 – 100,000 orang	9.0 ekar – 30 ekar	5.4 ekar – 18 ekar	3.6 ekar – 12 ekar
Pusat Petempatan Kecil	10,000 – 30,000 orang	3.0 ekar – 9 ekar	1.8 ekar – 5.4 ekar	1.2 ekar – 3.6 ekar
Kawasan Kejiranan	5,000 orang	1.5 ekar	0.9 ekar	0.6 ekar

ii. Modul Peletakan

- Penyediaan tempat perkuburan Islam hendaklah ditentukan berdasarkan kepada tadahan penganut di sesuatu kawasan mengikut hierarki petempatan;
- Dicadangkan dua kejiranan bagi perbandaran baru mempunyai satu tempat perkuburan Islam iaitu seluas 0.9 ekar dan satu tempat perkuburan Islam berskala besar seluas 1.8 ekar bagi pusat petempatan kecil;
- Menyediakan satu ruang khas untuk tapak perkuburan bagi *unclaimed body* iaitu mayat yang tidak dituntut di Tempat Perkuburan berpusat/bersepadu.

<u>Modul Peletakan 1(Berpusat/Bersepadu)</u>

- Bagi setiap 10,000 orang penduduk , dicadangkan tempat perkuburan Islam berskala besar seluas 1.8 ekar bagi satu perbandaran

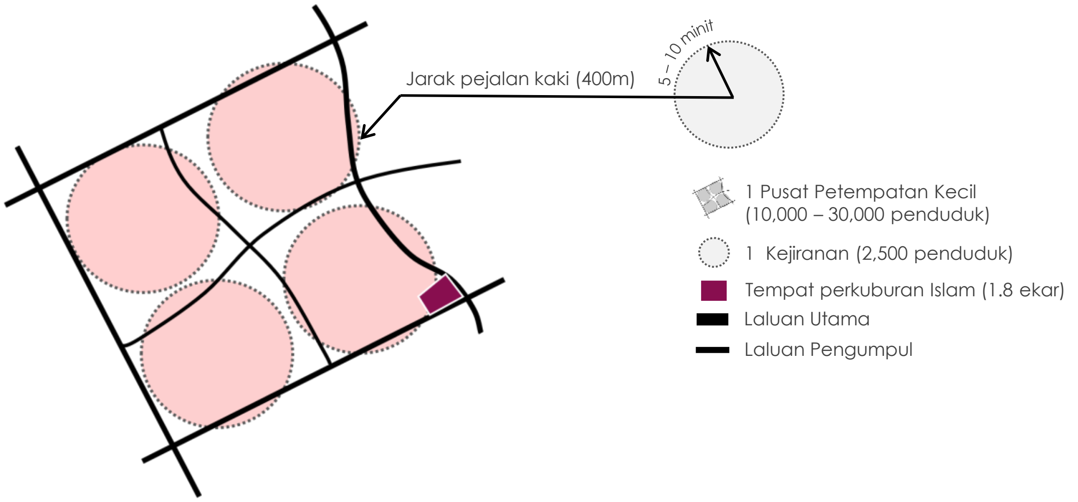

<u>Modul Peletakan 2 (Berasingan)</u>

- Bagi setiap 5,000 orang penduduk, dicadangkan tempat perkuburan Islam seluas 0.9 ekar bagi kawasan kejiranan.

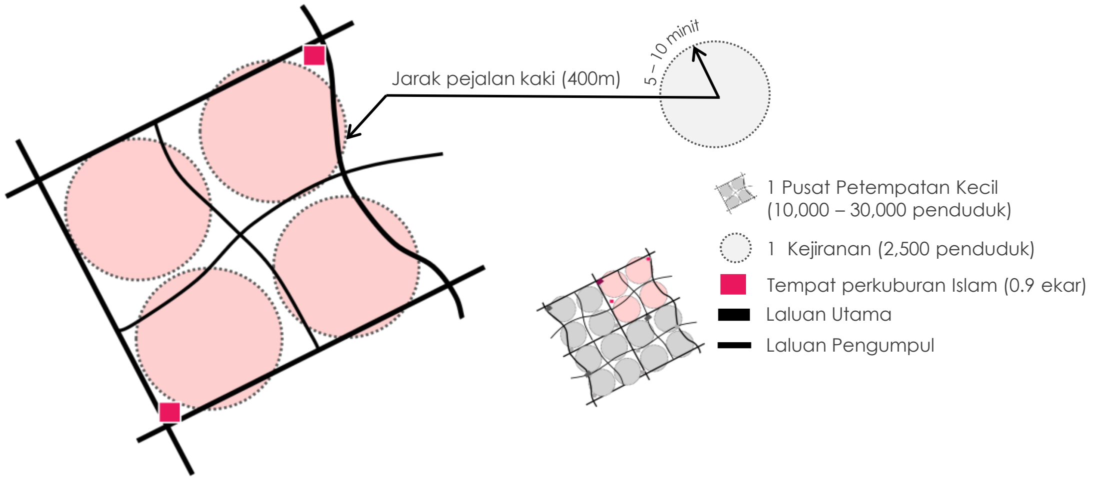

GPU 3.4 Konsep Tempat Perkuburan Islam

i. Konsep Perkuburan *Raudhatul Sakinah*

Konsep Asas

- Tiga komponen utama diterapkan di dalam perkuburan dalam taman yang meliputi:
  a. 80% adalah bagi tapak pengkebumian;
  b. 14% rangkaian pejalan kaki;
  c. 6% adalah tapak kemudahan infrastruktur dan pengurusan;
  d. Sistem E-Pusara / GeoPusara;
  e. Teknologi Hijau.
- Tapak pengkebumian di Raudhatul Sakinah dibahagikan mengikut blok-blok berukuran **120' (36m) x 160' (49m)** yang dipisahkan dengan siar kaki yang dihiasi dengan pokok-pokok renek;
- Landskap lembut *(softscape)* digalakkan terdiri dari pokok-pokok yang kurang kos penyelenggaraanya, berbau harum, daun berwarna dan rendang seperti cempaka hutan, melor, bunga cina, cempaka putih dan kemboja.

Rekabentuk Struktur

- Rekabentuk struktur atas kubur yang seragam juga dikawal oleh pihak pengurusan tempat perkuburan tersebut, namun jenis binaan boleh dipilih oleh waris sama ada binaan jenis *marble*, jubin ataupun terrazzo.

Teknologi Hijau

- Penggunaan lampu limpah solar dan lampu LED;
- Pengunaan *Solar Panel.*

Contoh: Tanah Perkuburan Raudhatul Sakinah, KL-Karak

Contoh: Tanah Perkuburan Raudhatul Sakinah, KL-Karak

ii. Pangkalan Data Lot kubur

- Sistem *E-Pusara dan GeoPusara* merupakan antara alternatif yang berfungsi dengan baik sebagai laman carian bagi tapak perkuburan sediada secara atas talian berbanding dengan kaedah pendaftaran dan pencarian lot kubur secara manual;
- Sistem ini menjadikan pengurusan tempat perkuburan sebagai *user-friendly* iaitu dengan membantu waris mengenalpasti lot pusara yang ingin diziarahi dengan hanya memasukkan maklumat tertentu sahaja.

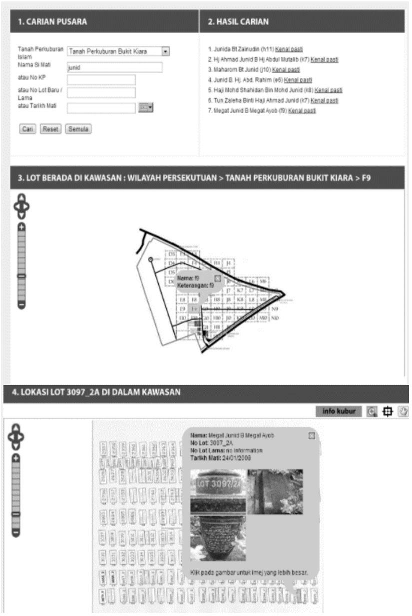

Contoh E-Pusara Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur.

Sistem *E-Pusara*

- Sistem pengkalan data yang mengandungi maklumat setiap jenazah yang dikebumikan;
- Sistem ini telah diguna pakai secara meluas di Wilayah Persekutuan Kuala Lumpur iaitu di semua Tanah Perkuburan Raudhatul Sakinah yang berada di bawah pengurusan Jabatan Agama Islam Wilayah Persekutuan (JAWI);
- Rekod dimasukkan oleh penyelaras perkuburan sebaik sahaja jenazah tiba di tempat perkuburan;
- Waris atau ahli keluarga terdekat juga boleh mengisi secara online sebelum pengkebumian. Justeru, waris boleh membuat semakan terperinci selepas 30 hari dari tarikh pengebumian.

Sistem *GeoPusara*

- Sistem ini merupakan aplikasi mudah alih bagi pencarian plot-plot kubur. Aplikasi ini boleh dimuat turun di *google play store;*
- Sistem ini telah diguna pakai di Tanah Perkuburan Islam Kg. Melayu Kangkar Pulai, Johor Bahru;
- Ciri - ciri sistem *GeoPusara* adalah:
  a. Fungsi navigasi ke plot kubur dengan menu carian pantas;
  b. Membantu perekodan lokasi plot kubur beserta maklumat jenazah;
  c. Alat pelaksanaan pengurusan kubur secara sistematik.

Contoh aplikasi GeoPusara Tanah Perkuburan Islam Kg. Melayu Kangkar Pulai, Johor Bahru.

GPU 3.5 Alternatif Kaedah Perkuburan Semasa dan Masa Hadapan

i. Alternatif 1: Perkuburan Secara Bertingkat

- Asas pertimbangan pelaksanaan perkuburan bertingkat seperti berikut;
  a. Tempat perkuburan sedia ada sudah penuh dengan jenazah yang disemadikan;
  b. Kawasan bandar dan pekan yang mengalami kekurangan tanah;
  c. Aras tanah yang rendah yang boleh menyebabkan berlakunya banjir;
  d. Tidak menghalang sistem pengudaraan di kawasan persekitaran; dan
  e. Mendapat persetujuan daripada pewaris.
- Pelaksanaan Tempat perkuburan bertingkat perlu mendapat kelulusan daripada Jawatankuasa Agama Islam Negeri sebelum dilaksanakan. *(Rujuk lampiran);*
- PBT hendaklah memaklumkan kepada pewaris mengenai pelaksanaan tempat perkuburan bertingkat sebelum kerja-kerja penambakan dijalankan;
- Tempat perkuburan bertingkat merupakan alternatif kepada orang Islam untuk mengebumikan jenazah, dengan kaedah menimbun tanah di tempat perkuburan islam sedia ada yang sudah padat ruang pengebumian secara berperingkat-peringkat.

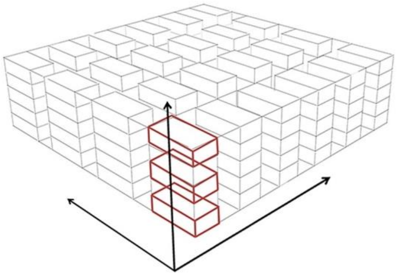

Contoh ilustrasi perkuburan bertingkat.

Rajah 1: Contoh Pelaksanaan Kubur Bertingkat di Tanah Perkuburan Islam Masjid Al Jamiul Badawi

Pembinaan struktur tembok penahan dan sistem saliran air bawah tanah di perkuburan sedia ada

Batu nisan tingkat 1 dan tingkat 2 yang diletak secara bersebelahan

Konsep '*bucket railing*' untuk mengangkut pasir dan tanah ke tapak kubur sedia ada.

Keadaan tapak kubur Islam bertingkat

Ciri-Ciri Perkuburan Bertingkat

- Tanah di sesuatu tingkat hendaklah ditambak setinggi 4' (1.22m) atau 3' (1m) di atas kubur yang sudah penuh dengan jenazah yang disemadikan;
- Had ketinggian atau kedalaman maksimum tempat perkuburan adalah tiga (3) tingkat;
- Perkuburan bertingkat hendaklah dilaksanakan secara berperingkat-peringkat di mana :
  a. Tanah kubur tingkat kedua dibina apabila tempat perkuburan sedia ada telah tepu dengan jenazah yang disemadikan; dan
  b. Tanah kubur tingkat ketiga dibina apabila tapak perkuburan tingkat kedua telah tepu dengan jenazah yang disemadikan.
- Susunatur perkuburan bertingkat Islam hendaklah dirancang berdasarkan sistem modul, kemudahan awam, rizab landskap dan sistem sirkulasi.

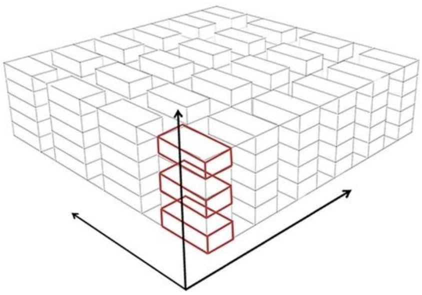

Contoh susunan perkuburan bertingkat.

Kerja – Kerja Penambakan

- Sebelum kerja penambakan bagi pembinaan tempat perkuburan tingkat, sebuah tembok konkrit setinggi 4' *(minimum)* dan sistem perparitan hendaklah dibina terlebih dahulu di sekeliling tempat perkuburan sedia ada berdasarkan pelan kejuruteraan yang diluluskan;
- Jenis tanah yang sesuai untuk tujuan penambakan hendaklah sekurang-kurangnya 50% tanah merah jenis *topsoil* dan selainnya adalah tanah pasir;
- Konsep '*bucket railing*' merupakan di antara kaedah yang sesuai dan selamat untuk mengangkut tanah terus ke liang lahad kubur.

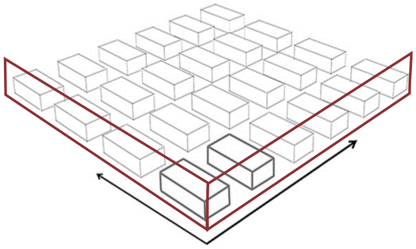

Contoh kerja-kerja penambakan perkuburan bertingkat.

Ilustrasi Perkuburan Bertingkat

ALTERNATIF 1 : Perkuburan tingkat satu (1) iaitu tanah setinggi tiga (3) kaki tambak di permukaan tanah asal.

ALTERNATIF 2 : Perkuburan tingkat dua (2) iaitu tanah setinggi tiga (3) kaki tambak di permukaan tanah asal.

Tempat Perkuburan Bertingkat Semasa

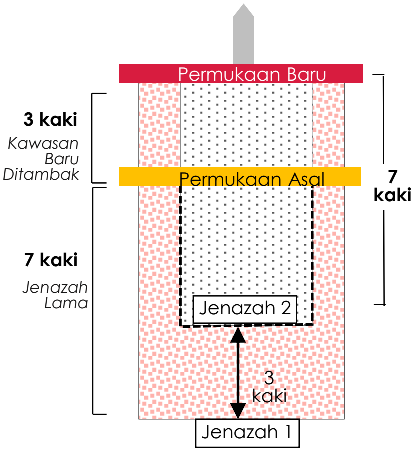

Pandangan hadapan

Tempat Perkuburan Bertingkat bagi Pembangunan Baru

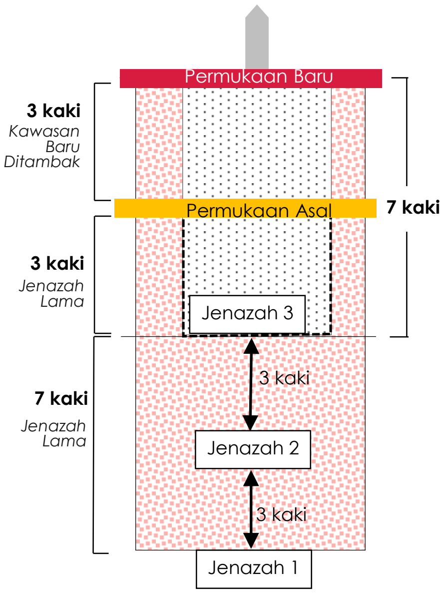

Pandangan hadapan

ALTERNATIF 3 : Perkuburan alternatif ini adalah dikebumikan secara berperingkat *(staggered)* dan batu nisan adalah mewakili bagi setiap jenazah.

Tempat Perkuburan Bertingkat bagi Pembangunan Baru

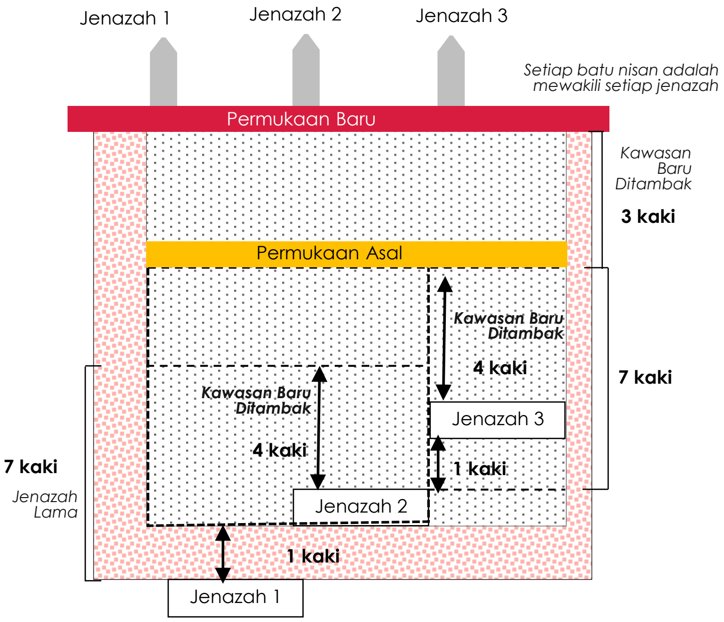

ii. Alternatif 2 : Pengunaan Semula Tempat Perkuburan

- Secara umumnya, sesuatu tempat perkuburan tidak boleh digunakan semula sebelum 30 hingga 50 tahun mengikut keadaan tanah, selepas pengebumian terakhir, bagi memastikan mayat yang dikebumikan telah reput sepenuhnya;
- Penggunaan semula tempat perkuburan hanya dilakukan di kawasan yang amat mendesak sahaja. Sebelum ia dilaksanakan, PBT hendaklah mendapat persetujuan daripada pewaris jenazah/ mayat. Kaedah ini merupakan inisiatif bagi mengoptimumkan penggunaan tanah pada masa akan datang;
- Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Majlis Kebangsaan Bagi Hal Ehwal Ugama Islam Malaysia Kali ke-61 yang bersidang pada 27 Januari 2004 telah membincangkan isu penggunaan semula tempat perkuburan. *(Rujuk Lampiran);*
- Teknik *Ground Penetrating Radar (GPR)* boleh digunakan semasa penggunaan semula tempat perkuburan ketika proses penggalian mayat bagi memastikan tiada mayat yang tertinggal. GPR boleh mendapatkan lokasi yang tepat dan pemetaan objek bawah tanah sebelum pemulaan kerja penggalian tanah.

Penggunaan semula kubur dibenarkan di kawasan yang amat mendesak.

4

GARIS PANDUAN KHUSUS (GPK)

GPK 4.1 Garis Panduan Tempat Perkuburan Islam

4.0
GARIS PANDUAN KHUSUS (GPK)

GPK 4.1 Garis Panduan Tempat Perkuburan Islam

i. Keluasan Tapak Mengikut Hierarki Petempatan

Kawasan Kejiranan

- 5,000 orang / 1.5 ekar;
- Diletakkan di antara 2 hingga 3 unit kejiranan supaya lebih ekonomik dan mudah diuruskan dengan tahap kemudahsampaian yang tinggi.

Pusat Petempatan Kecil

- 10,000 – 30,000 orang / 3.0 ekar – 9 ekar;
- Diletakkan di antara 2 hingga 3 kawasan kejiranan supaya lebih ekonomik dan mudah diuruskan dengan tahap kemudahsampaian yang tinggi

Pusat Petempatan Utama

- 30,001 – 100,000 orang / 9.0 ekar – 30 ekar;
- Diletakkan 20km dari pusat petempatan utama;
- Pelaksanaan perkuburan bertingkat, jika perlu.

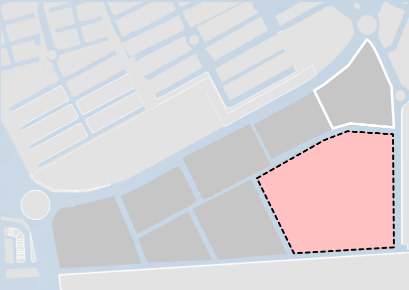

Keluasan tempat perkuburan islam mengikut hierarki petempatan.

Jadual 2: Jadual Saiz Ideal Tempat Perkuburan Islam Bagi Sebuah Perbandaran

Hierarki Petempatan	Penduduk Keseluruhan	Keluasan yang perlu disediakan	Tanah Perkuburan Islam (60%)
Pusat Petempatan Utama	30,001 – 100,000 orang	9.0 ekar – 30 ekar	5.4 ekar – 18 ekar
Pusat Petempatan Kecil	10,000 – 30,000 orang	3.0 ekar – 9 ekar	1.8 ekar – 5.4 ekar
Kawasan Kejiranan	5,000 orang	1.5 ekar	0.9 ekar

Nota: Penyediaan tertakluk kepada nisbah keperluan keluasan tempat perkuburan negeri/PBT.

ii. Sistem Sirkulasi

- Jalan Perkhidmatan 50’ (15.2m)
- Lebar Jalan Keluar Masuk 40’ (12.1m)
- Sirkulasi dalaman yang mengelilingi setiap modul. 6.5’ (2.0m)
- Sikurlasi dalaman meliputi:
  a. Jalan masuk ke setiap lot kubur;
  b. Laluan untuk membawa keranda;
  c. Laluan untuk penggali; dan
  d. Pelawat.

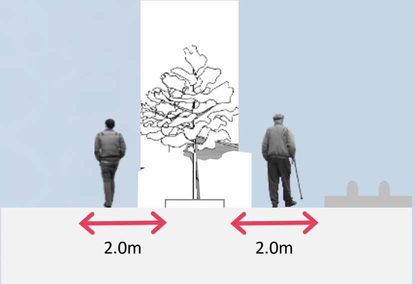

Jarak minimum sikurlasi dalaman kubur.

iii. Tempat Letak Kenderaan

Tempat Letak Kereta (TLK)

- Minimum 8 - 10 petak

Tempat Letak Kereta OKU

- 2% daripada jumlah TLK (lokasi berhampiran pintu masuk utama dengan kemudahan ramp dan railing)

Tempat Letak Bas

- Minimum 2 petak

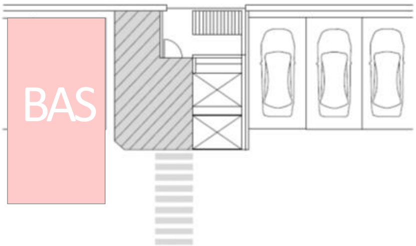

Menyediakan tempat letak bas di lokasi yang strategik.

iv. Zon Pemisah

Penyediaan zon pemisah minimum 100' (30m) jika bersempadan dengan kawasan pembangunan.

Nota: Zon pemisah boleh meliputi kawasan hijau/ lapang, infrastruktur dan utiliti.

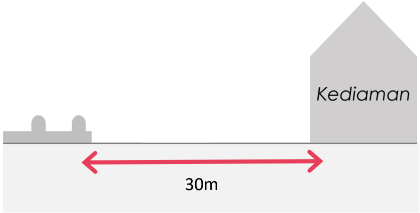

Jarak zon pemisah perlu diambil kira dalam perancangan tapak kubur.

v. Rizab Landskap

Satu rizab landskap selebar 1.5 meter (5 kaki) yang berfungsi sebagai pendinding perlu disediakan di sepanjang laluan pejalan kaki.

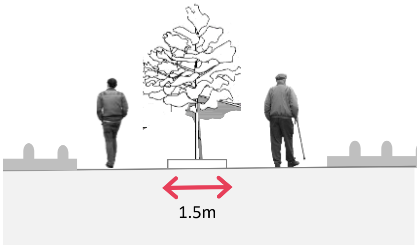

Penyediaan kawasan landskap akan mengindahkan kawasan perkuburan.

vi. Komponen Kemudahan

- Pejabat pentadbiran;
- Gazebo / pondok rehat / tempat berkumpul;
- Surau;
- Tandas;
- Petunjuk arah kiblat;

  (diletakkan di atas tempat perkuburan bagi memudahkan urusan penggalian kubur)
- Papan tanda nama tapak perkuburan

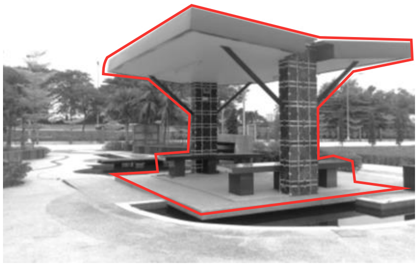
Contoh pondok rehat.

vii. Kemudahan Orang Kurang Upaya (OKU)

- Menyediakan kemudahan untuk Golongan Kurang Upaya dengan mematuhi Garis Panduan Perancangan Reka bentuk Sejagat *(Universal Design)* 2011, (GP015-A);
- Rujuk Garis Panduan Umum (GPU 3.1) Keperluan *Universal Design* (m/s12)

viii. Pelaksanaan Elemen Hijau

- Rujuk Garis Panduan Umum (GPU 3.1) Pelaksanaan Elemen Hijau (m/s13)

ix. Susunatur Tanah Perkuburan

Sistem Modul Perkuburan Biasa

- Mengandungi dua (2) barisan kubur. Satu baris mempunyai 20 lot kubur;
- Setiap tanah perkuburan hendaklah mengandungi sekurang-kurangnya 25 modul yang boleh memuatkan sebanyak 1,000 lot kubur.

Sistem Modul Perkuburan Bertingkat

- Mengandungi dua (2) barisan kubur. Satu baris mempunyai 20 lot kubur;
- Setiap tempat perkuburan hendaklah mengandungi sekurang-kurangnya 25 modul yang boleh memuatkan sebanyak 2,000 lot hingga 3,000 lot kubur

Susunan Lot

Susunan lot adalah berdasarkan kepada pengasingan plot perkuburan mengikut jantina iaitu:

- Plot perkuburan lelaki dewasa;
- Plot perkuburan wanita dewasa;
- Plot perkuburan kanak-kanak dan bayi

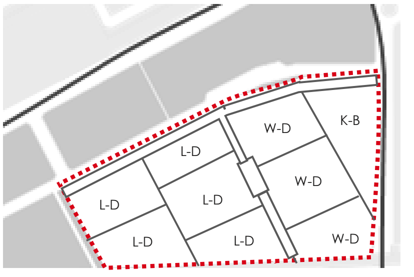

Contoh susunatur tempat perkuburan.
LD - Lelaki Dewasa
WD - Wanita Dewasa
KB - Kanak-Kanak dan Bayi

x. Piawaian Saiz Lot Kubur

- Lot kubur : 2.1m x 2.7m (7 kaki x 9 kaki)
- Liang kubur : 1.0m x 2.0m (3 kaki x 7 kaki)
- Penutup kubur : 1.5m x 2.5m (5 kaki x 8 kaki)

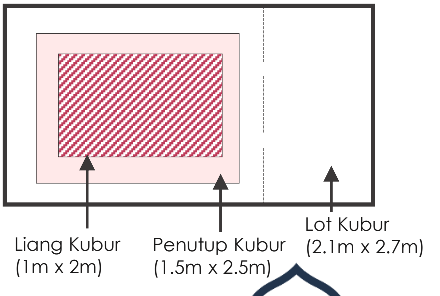

xi. Ilustrasi

Contoh Susunatur Tempat Perkuburan Islam

Sumber: Garis Panduan Perancangan Tempat Perkuburan Islam

5

MEKANISMA PERANCANGAN

5.1 Agensi Bertanggungjawap

5.2 Keperluan Mewujudkan 'Tabung Amanah Perkuburan'

5.0 MEKANISMA PERANCANGAN

5.1 Agensi Bertanggungjawab

- Penyediaan tempat perkuburan Islam melibatkan Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) dan Jabatan Agama Islam Negeri/ Wilayah Persekutuan (JAIN);
- MAIN bertanggungjawab terhadap hal ehwal agama Islam dan pelaburan bagi sesuatu pembangunan di sesebuah negeri. Jabatan Agama Islam Negeri (JAIN) menerusi MAIN bertanggungjawab bagi badan pengurusan;
- Agensi bertanggungjawab untuk penyediaan tempat perkuburan Islam seperti berikut:

PERANAN	AGENSI BERTANGGUNGJAWAB
Perancangan	• Pihak Berkuasa Tempatan (PBT)
Pembangunan	• Pihak Berkuasa Tempatan (PBT) • Jabatan Agama Islam Negeri/ Wilayah Persekutuan (JAIN) • Pemaju / pemberi wakaf
Pengurusan / Pemantauan	• Jabatan Agama Islam Negeri (JAIN)

5.2 Keperluan Mewujudkan 'Tabung Amanah Perkuburan'

- Penubuhan Tabung Amanah Perkuburan adalah sebagai suatu alternatif kepada pembangunan baru yang mempunyai isu penawaran tanah dalam memenuhi tempat perkuburan. Walau bagaimanapun, ia perlu dirujuk dan perlu diperhalusi oleh Pihak Berkuasa Tempatan bersama agensi teknikal berkaitan mengikut kes-kes tertentu. Maka, pemaju dan pihak bertanggungjawab hendaklah menyediakan tempat perkuburan berdasarkan kepada saiz tadahan penduduk semasa dan akan datang;
- Selain itu, melalui tabung ini dapat mengatasi isu kekangan peruntukan kewangan untuk pembangunan tempat perkuburan. Tabung amanah perkuburan di setiap PBT sebagai sumber kewangan alternatif. PBT memainkan peranan sebagai pemegang amanah dalam pengurusan tabung ini;
- Duit hasil caruman di dalam Tabung Amanah Perkuburan perlu digunakan untuk tempat perkuburan baharu dan tidak digalakkan untuk penyelenggaraan tanah kubur sedia ada.

Ringkasan Mekanisme Penyediaan Tempat Perkuburan Islam

PERANCANGAN TAPAK

Melibatkan proses rundingan bersama:

1. Pejabat Daerah dan Tanah
2. Pihak Berkuasa Tempatan
3. Jabatan Agama Islam Negeri

Untuk menentukan keperluan serahan tapak dan alternatif yang bersesuaian mengikut keperluan

KEBENARAN MERANCANG (KM)

- Permohonan Pelan Bangunan dan Kerja Tanah
- Penyerahan dan perizaban tapak kemudahan tempat perkuburan

Melibatkan proses bersama:

1. Pihak Berkuasa Negeri
2. Pihak Berkuasa Tempatan
3. Pejabat Daerah dan Tanah
4. Pemaju
5. Unit Perancang Ekonomi Negeri
6. Jabatan Kewangan Negeri

PEMBINAAN

- PBT akan menentukan lokasi tempat perkuburan baru mengikut keperluan penduduk dan kadar kematian sesebuah tempat

PEMANTAUAN

- Pemantauan dan urus tadbir oleh Jabatan Agama Islam Negeri

Cadangan Pembangunan → Saiz Pembangunan

KAEDAH 1
Setiap pembangunan yang mempunyai keluasan 100 hektar (250 ekar)
(≥ 10,000 penduduk)

↓

Serahan Tapak

↓

Penyerahan Tapak

Diwajibkan menyediakan tapak perkuburan (Islam dan lain-lain agama) dalam Kawasan yang dibangunkan untuk diserahkan kepada Kerajaan Negeri dan dirizabkan di bawah Seksyen 62, Kanun Tanah Negara

↓

Sekiranya pemaju enggan menyediakan, maka pemaju dikehendaki membiayai kos pengambilan balik tanah di tapak lain mengikut keluasan yang sama sebagaimana yang diputuskan oleh Pihak Berkuasa Negeri.

KAEDAH 2
Setiap pembangunan yang kurang daripada 100 hektar (250 ekar)
(≤ 10,000 penduduk)

↓

Caruman Tanpa Serahan Tapak

↓

Tabung Amanah Perkuburan

Pemaju/ pemilik tanah tidak dikehendaki menyediakan tapak kubur dalam kawasan pembangunan mereka tetapi dikehendaki menyumbang kepada '**Tabung Amanah Perkuburan**'
**Pengiraan Hasil Caruman seperti di lampiran*

- Dibayar kepada Pentadbir Tanah Daerah
- Hasil caruman adalah berdasarkan saiz tapak perkuburan mengikut saiz tadahan penduduk.

↓

Dikawal oleh Unit Perancang Ekonomi Negeri

Caruman dikreditkan ke dalam Akaun Amanah Perkuburan yang diletakkan di bawah Bendahari Negeri atau Jabatan Kewangan Negeri

Lokasi tapak kubur yang baru hendaklah dikenal pasti oleh Pihak Berkuasa Tempatan.

↓

Tapak Perkuburan ini diwartakan di bawah Seksyen 62, Kanun Tanah Negara sebagai rizab kubur

6 PENUTUP

6.0 PENUTUP

Garis panduan ini telah menggariskan perkara-perkara asas berhubung dengan definisi, prinsip perancangan serta garis panduan dan piawaian perancangan yang perlu dipatuhi bagi penyediaan tempat perkuburan Islam.

Semua aspek ini diambil kira bagi memenuhi keperluan semasa dan akan datang masyarakat bagi penyediaan tempat perkuburan. Diharapkan garis panduan ini dapat dipatuhi dan memandu Pihak Berkuasa Negeri, Pihak Berkuasa Tempatan, agensi-agensi berkaitan dan pemaju dalam merancang dan membangunkan tempat perkuburan yang komprehensif dan berkualiti bagi menjamin dan menyokong pembangunan kehidupan yang seimbang dan sejahtera.

7 LAMPIRAN

7.0 LAMPIRAN

i) Pengiraan Hasil Caruman 'Tabung Amanah Perkuburan'

Jadual 3: Jadual hasil caruman mengikut jumlah penduduk

Penduduk	Keluasan yang perlu disediakan	Nilai Caruman
100,000 orang	3.0 ekar	Mengikut nilai caruman semasa yang ditetapkan oleh Pentadbir Tanah Daerah / Kerajaan Negeri
5,000 orang	1.5 ekar	
2,500 orang	0.75 ekar	
1,000 orang	0.3 ekar	
500 orang	0.15 ekar	
250 orang	0.075 ekar	

Contoh pengiraan:

$$\text{Nilai Caruman} = \left(\frac{\text{Unjuran Penduduk}}{\text{Penduduk Asal (10,000)}} \times 3.0 \text{ ekar} \right) \times \text{Nilai Tanah Semasa}$$

ii) Penggunaan Semula Tempat Perkuburan

Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Majlis Kebangsaan Bagi Hal Ehwal Ugama Islam Malaysia Kali ke-61 yang bersidang pada 27 Januari 2004 telah membincangkan isu penggunaan semula tempat perkuburan dan memutuskan bahawa:

i. Harus menggali semula tanah perkuburan sekiranya terdapat keperluan yang mendesak atau darurat dengan sebab-sebab tertentu yang diharuskan oleh syarak;

ii. Harus menggali semula tanah perkuburan untuk digunakan bagi mengebumikan mayat yang baru setelah dikenal pasti oleh pihak berkuasa bahawa mayat tersebut telah pun reput.

iii) Perkuburan Bertingkat

Muzakarah Jawatankuasa Fatwa Majlis Kebangsaan bagi Hal Ehwal Agama Islam Malaysia kali ke-92 pada 16 Disember 2010 telah memutuskan bahawa berdasarkan prinsip hukum Islam, pembinaan kubur secara bertingkat harus dilaksanakan sekiranya keperluan amat mendesak bagi mengatasi kekurangan tempat perkuburan islam pada hari ini namun dengan syarat berada dalam keadaan darurat seperti:

i. Kepadatan penduduk; dan
ii. Lokasi tempat perkuburan yang terhad.

KEMENTERIAN PEMBANGUNAN
KERAJAAN TEMPATAN

PLANMalaysia
Perancangan Melangkaui Kelaziman
Planning : Beyond Conventional

Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan

myTOWNnet
MALAYSIAN TOWN PLANNING RESEARCH NETWORK

Diterbitkan oleh:
Jabatan Perancangan Bandar dan Desa (PLANMalaysia)
Kementerian Pembangunan Kerajaan Tempatan,
Blok F5, Kompleks F, Presint 1,
Pusat Pentadbiran Kerajaan Persekutuan,
62675 **PUTRAJAYA, MALAYSIA**

03-8091 0000
www.planmalaysia.gov.my